

Sociale mix in de praktijk: Burgerschapsleren op de speelplaats

Nick Schuermans & Wim De Belder

Nick.Schuermans@uantwerpen.be

www.solidariteitdiversiteit.be

Burgerschap op school?

Crevits wil 'burgerschap' in de eindtermen - 'Trots uitdragen'

27/08/16 om 04:05 - Bijgewerkt om 04:05

Vlaams Onderwijsminister Hilde Crevits (CD&V) wil dat er in de eindtermen meer aandacht komt voor 'burgerschap'. Dat zegt ze in aanloop naar de eerste schooldag.

Knack, 27/08/2016

Leve de tegendraadse leraar: saboteer idiote regels en kleur buiten de lijntjes

Orhan Agirdag is professor aan het Laboratorium voor educatie en samenleving (KU Leuven) en de Universiteit van Amsterdam.

01 september 2016

LEES LATER

De Morgen, 01/09/2016

Discussievragen

**Welke vormen van burgerschap hebben we nodig op school?
Hoe kunnen leerkrachten, directie, enz. hier op inzetten?**

HIVSET case studie

- Katholieke, secundaire school in Turnhout
(48% van 0-5-jarigen van vreemde herkomst)
- Secundaire en postsecundaire opleidingen
- Zorg: Verzorging, voeding, gezondheidswetenschappen
- OKAN

DE BESTE OPLEIDING VOOR ELKE ZORG

SECUNDAIR ONDERWIJS

- Centrum voor leren en werkless
- OKAN
- 1st graad BSO
- Verzorging-Voeding
- 2de graad BSO
- Verzorging
- 3de graad TSO
- Farmaceutisch-technisch assistent
- Gezondheids- en welzijnswetenschappen

POSTSECUNDAIR ONDERWIJS

- 1st jaar BSO
- Kinderzorg
- Thuis- en bejaardenzorg/Zorgkunde
- Zorgkunde, Dual Leren
- SenSo (7e jaar TSO)
- Leefgroepenwerking
- Tandartsassistent
- Apotheekassistent
- Hoger beroepsopleiding
- HBO5 Verpleegkunde
- HBO5 werkplekken in Lille (vanaf 1/2/17), Heerle, Hoogstraten en Mol

VORMINGS-CENTRUM HIVSET

- Open aanbod voor de gezondheids- en welzijnswetenschappen
- Vormingen op maat
- Projecten en begeleiding

ZORGETHISCH LAB DESPIEGELING

EXPERTISE-CENTRUM-DOORELKAAR

DIENTSTENCHEQUE-ONDERNEMING ELISA-CARE

MEER INFO VIND JE OP: WWW.HIVSET.BE

HIVSET case studie

	01/02/2006	02/10/2006	01/02/2007	01/10/2007	01/02/2008	01/10/2008	02/10/2008	01/10/2009	01/02/2010	01/10/2010	01/02/2011	01/10/2011	01/02/2012	01/10/12	01/02/13	01/10/13	01/02/14	01/10/14
OKAN	65	50	52	43	66	71	93	73	93	88	85	120	124	95	104	79	94	75
1ste leerjaar 2de graad Verzorging-Voeding	63	54	52	27	34	52	55	42	44	36	38	53	48	48	50	44	41	23
2de leerjaar 2de graad Verzorging-Voeding	65	74	73	55	56	38	41	52	53	47	48	37	40	42	38	54	55	59
1ste leerjaar 3de graad Verzorging	99	88	83	92	91	78	73	70	67	68	62	57	54	57	44	52	53	64
2de leerjaar 3de graad Verzorging	71	89	90	87	82	89	85	73	76	65	59	60	54	48	56	47	39	55
1ste leerjaar 3de graad GW	51	40	39	48	42	50	43	47	44	33	32	43	44	61	62	48	45	39
2de leerjaar 3de graad GW	31	42	42	33	33	29	29	31	31	38	38	23	23	41	41	51	50	38
1ste leerjaar 3de graad FTA																		7
TOTAAL	445	437	431	385	404	407	419	388	408	375	362	393	387	392	395	375	377	360
PERCENTAGE OKAN	15	11	12	11	16	17	22	19	23	23	23	31	32	24	26	21	25	21

“Alle prognoses die wij ervoor hadden gemaakt, die altijd onvoorspelbaar waren, die braken alle records. Met alle gevolgen van dien. Daar waar wij in het verleden kleine aantallen OKAN-leerlingen hadden, en dat dat langzaam opbouwde, stonden wij hier op 1 september plots met 100 leerlingen waarvan we er 15 à 20 niet verwacht hadden eigenlijk ook. Er was geen plaats. Dat was niet voorzien. Er was ook geen personeel”.
(Directie)

HIVSET case studie

➔ Focus op een moment dat het curriculum schijnbaar niet speelt:
leerproces van de leerlingen tijdens de pauzemomenten

HIVSET case studie

➔ Focus op de interventiestrategieën van toezichthouders
= secretariaatsmedewerkers + leerkrachten

Pauze	Maandag	Dinsdag	Woensdag	Donderdag	Vrijdag
10u05					
Toilet labo (6)	X1	X3	X6	X6	14
Koepel KDV (7)	X2	14	X7	16	X2
Patio A	16	X6	18	19	13
Deur A (1)	19	16	X1	7	16
Speelplaats G (5)	X3	12	14	14	18
Speelplaats A (2)	14	X2	X8	X2	19
12u					
Speelplaats A	18	16		X7	14
Speelplaats G	X2	13		18	16
Cafeteria	X3	X6		X5	18
Cafeteria	16	14		16	13
Sporthal	19	12		14	
12u50					(geen afterbeurt)
Cafeteria	14	16		14	
Cafeteria	X4	12		X1	
Speelplaats					
14u25					
Toilet labo (6)	18	14		16	7
Koepel KDV (7)	12	13		7	13
Patio A	16	X7		X8	
Deur A (1)	X5	16		14	X2
Speelplaats G (5)	X2	12		18	(sokan niet) 14
Speelplaats A (2)	14	X2			

Discussievragen

**Welke vormen van burgerschap hebben we nodig op school?
Hoe kunnen leerkrachten, directie, enz. hier op inzetten?**

Normeren – Verbinden - Onderbreken

= Drie leerdynamieken

= Drie verschillende manieren van omgaan met verschil

1.) Normeren = installeren van een specifieke norm

b.v. “racisme = buiten”

2.) Verbinden = Mensen, ondanks hun verschillen, toch betrekken op iets gemeenschappelijks (interesse, activiteit, project)

3.) Onderbreken = een politieke gemeenschap creëren die het verschil tussen mensen en het onrecht dat daar mee gepaard gaat een stem geeft

1.) Normerende interventies

“Toezicht korte pauze 10u / 14u30. Bedoeling = gangen leeg, geen overlast toiletten, geen overlast hall, veiligheid.” (Mail van directeur aan collega's op 22 februari 2011)

1.) Normerende interventies

- *In hun eigen land hebben ze andere manieren en regels op straat. En dan moeten ze zich ook **aanpassen aan onze leefgewoontes en zo.***
- *Ook op de WC. Soms zie je gewoon een schoenafdruk op de WC-bril. Gewoon omdat die zo naar de WC gaan. Die gaan op de WC staan. (...)*
- *Betekent dat dan dat zij meer van jullie leren dan jullie van hen? (N)*
- *Gewoon omdat je er niet zo hard mee bezig bent.*
- ***En wij moeten ons niet meer aanpassen.***

(Leerlingen met Vlaamse roots)

- ➔ **Socialisatie binnen schoolgemeenschap – nationale gemeenschap**
- ➔ **OKAN als een integratieproject**
- ➔ **morele vorm van burgerschap (Schinkel, 2009)**

2.) Verbindende interventies

Dat 'mijn school'-gevoel... Ik denk dat dat iets is dat gecreëerd wordt door al die dingen die ook tussen de lessen gebeuren. Dat dat zo wat lijm is die dat tot een geheel maakt. En daarom vind ik dat toezicht toch wel iets belangrijk. Omdat je daar los van de les uzelf zou moeten kunnen zijn en daar ook het gevoel hebt dat je een deel bent van het geheel. (I3)

2.) Verbindende interventies

Nabijheid ≠ Ontmoeting

- Micro-segregatie
& uitgesproken vormen van solidariteit binnen groepen

2.) Verbindende interventies

Ontmoeting ≠ Verbondenheid; Ontmoeting ≠ solidariteit

- Kijken en bekeken worden	}	Bestendinging van stereotypes
- Horen en gehoord worden		Bevestiging van de grenzen

“Zij zijn aan het praten. Ik kijk naar hen en zij zijn aan het lachen. Dan denk ik wat zijn zij over mij aan het zeggen? Of over iemand anders? Je vraagt je af wat zijn ze aan het zeggen. Zijn ze niet met mij aan het lachen?” (OKAN-leerling)

“Ik stond hier op de koer en er liepen er twee helemaal besluierd rond. En dan denk ik van allez, alstublieft. Ga dan thuis in de zetel zitten en kom niet buiten he.” (Leerling met Vlaamse roots)

2.) Verbindende interventies

“Als ik hen samen zie basketten (...) dat is het beste. En ik geloof in mijn mogelijkheid om als scheidsrechter of als coach daar dan een diepere verbinding mee in de hand proberen te werken. (...) Wat is verbondenheid of fair play bijvoorbeeld in de sport? Je kan zelfs het wij- zij denken in uw ploeg expliciet maken. En dan na verloop van tijd vermengen. Dat is onuitwisbaar. Er is niets zo krachtig als dat.” (Leerkracht-toezichthouder)

2.) Verbindende interventies

*“Sporten is voor onze leerlingen het enige van vrije tijd dat ze zo gelijk zijn aan iemand anders. Want we hebben er ook al gehad van bij de Chiro en zo. Ik heb er nog niet veel meegemaakt waar dat bij loopt en die blijven gaan. Of die willen gaan in eerste instantie al. Terwijl dat sporten, ja, dat is **niet talig**. Dat is voor iedereen. Dan zijn zij gewoon gelijk aan de anderen.*
(OKAN-leerkracht)

“We waren eens aan het basketten. Het was nu wel een ruig matchke. Na de match kwam ik de rugzakken halen en OKAN was daar toen. (...) En toen begon die gebrekkig Nederlands te spreken. Niets op tegen, maar het was gebrekkig Nederlands. En toen begon die te schelden tegen mij. Ik zeg “Allez, ga naar uw klas. Ik ook. De match is gedaan”. En ineens duwt die mij. En ja, toen zat het er op. Met twee naar de directeur. “
(Leerling met Vlaamse roots)

2.) Verbindende interventies

- *Gewoon dat we met momenten al eens wat minder moeten zagen. Omdat je dan heel hun levensverhaal hoort. Als ze dat al willen zeggen. Dan weet je dat die echt al wel veel meegemaakt hebben. Iemand die een burgeroorlog heeft meegemaakt en zijn ouders voor zijn neus heeft zien doodschieten. Zo van die dingen. En dan begin je te denken. (L)*
- *De mannen verschoten daar ook wel van. Zo van “Mevrouw, die is hier alleen, he. Die is zo oud als ik, en die is hier alleen!” “Ja, snap je nu dat die dan soms wel eens... Zou jij altijd op tijd zijn?” “Nee, ik zou ook niet op tijd zijn.” “Zou uw huiswerk altijd in orde zijn?” “Nee.” “Ja, maar je verwacht wel van...” Dus ik vond wel dat dat heel veel begrip kon creëren naar mekaar toe.” (Leerkracht)*

➔ **Kwalificatie en subjectificatie**

➔ **Opening naar gedifferentieerd burgerschap**

3.) Onderbrekende interventies?

“Die concentratie werd dan zo groot, dat die anderen zich, denk ik, in de minderheid voelden. En ik denk dat dat toch niet gezond is volgens mij.”

(Toezichthouder-secretariaatsmedewerker)

“Ik denk dat je er als school inderdaad wel voor moet opletten dat onze autochtone leerlingen zich vreemde op school gaan voelen.”

(Toezichthouder-secretariaatsmedewerker)

3.) Onderbrekende interventies?

“We hebben daar een vrij permissief beleid in. Vanuit het gegeven dat je er niet moet over praten. Dat het goed is. Het kan hier ook. Het is geven en nemen. In die omstandigheden kan het wel en in andere omstandigheden weer niet. Vanaf dat moment begin je dan gesprekken daarover te krijgen. Hoewel dat relatief is meegevallen.” (Directeur)

- ➔ **Kwesties van culturele erkenning, economische herverdeling en politieke participatie worden zelden of nooit openlijk bediscussieerbaar gemaakt**
- ➔ **Gebrek aan burgerschapspraktijken**

Discussievraag 2

Hoe kunnen leerkrachten, directie, enz. op burgerschap inzetten?

- ***Normerende interventies*** → Wat telt, is dat iedereen zich op dezelfde manier verhoudt tot de opgegeven norm en daar ook naar handelt, ongeacht de onderlinge diversiteit.

Spanning

- ***Verbindende interventies*** → praktijken en plaatsen opzetten waar mensen ondanks hun verschillen toch betrokken raken op iets wat ze samen belangrijk achten

- ***Onderbrekende interventies*** → een politieke gemeenschap creëren die het verschil tussen mensen en het onrecht dat daar vaak mee gepaard gaat een stem geeft

Discussievraag 1

Welke vormen van burgerschap hebben we nodig op school?

- ***Morele vorm van burgerschap*** staat voor een set van éénduidig te omschrijven deugden en goed gedrag
- ***Gedifferentieerd burgerschap*** staat voor het principe dat elke groep in onze samenleving erkenning verdient en dat een samenleving zelfs extra inspanningen levert naar bepaalde groepen toe
- ***Burgerschapspraktijken*** komen voor wanneer onrecht dat relateert aan economische herverdeling, culturele erkenning of politieke vertegenwoordiging wordt aangeklaagd of ter discussie gesteld

Discussievragen

**Welke vormen van burgerschap hebben we nodig op school?
Hoe kunnen leerkrachten, directie, enz. hier op inzetten?**

De Mangoboom in Bloei

Een plaats van engagement in een superdiverse stad

Enkele vragen vooraf

- De Mangoboom zet heel sterk in op nabijheid. Van daaruit herdenkt ze veel mainstream praktijken zoals integratie of zorg. Integratie en zorg worden daarvoor meer op maat van gebruikers uitgewerkt. Hoe kunnen jullie dat gebruiken als troef op school of in jullie praktijk?
- De Mangoboom gaat voorbij sociale cohesie. Ontmoeting wordt gekoppeld aan andere bronnen van solidariteit zoals interdependentie (wederzijdse afhankelijkheid) en strijd. Hoe gebruiken jullie ontmoeting?
- De Mangoboom in bloei combineert het streven naar een superdiverse gemeenschap met heel veel openheid en ruimte voor de invulling daarvan? Wat kun je daarvan leren?

1. Superdiversiteit als context

THE Bulletin

Powered by xpats.com

Home Shop Events Features Login Weather 0°C

Follow
The Bulletin *be*

SEARCH

HEADLINES

FEATURES

Q&A

JOBS

SMALL ADS

SHOP

Home > **Headlines** > Brussels is home to world's second most diverse population

Brussels is home to world's second most diverse population

On 26, 2019
Antony Smith

0 comments 0 shares 0 likes

DE MATRASSENKONING
ONZE ONLINE PROMO'S

-70%
140 X 190 CM
€299
499€
IK GA ERVOOR

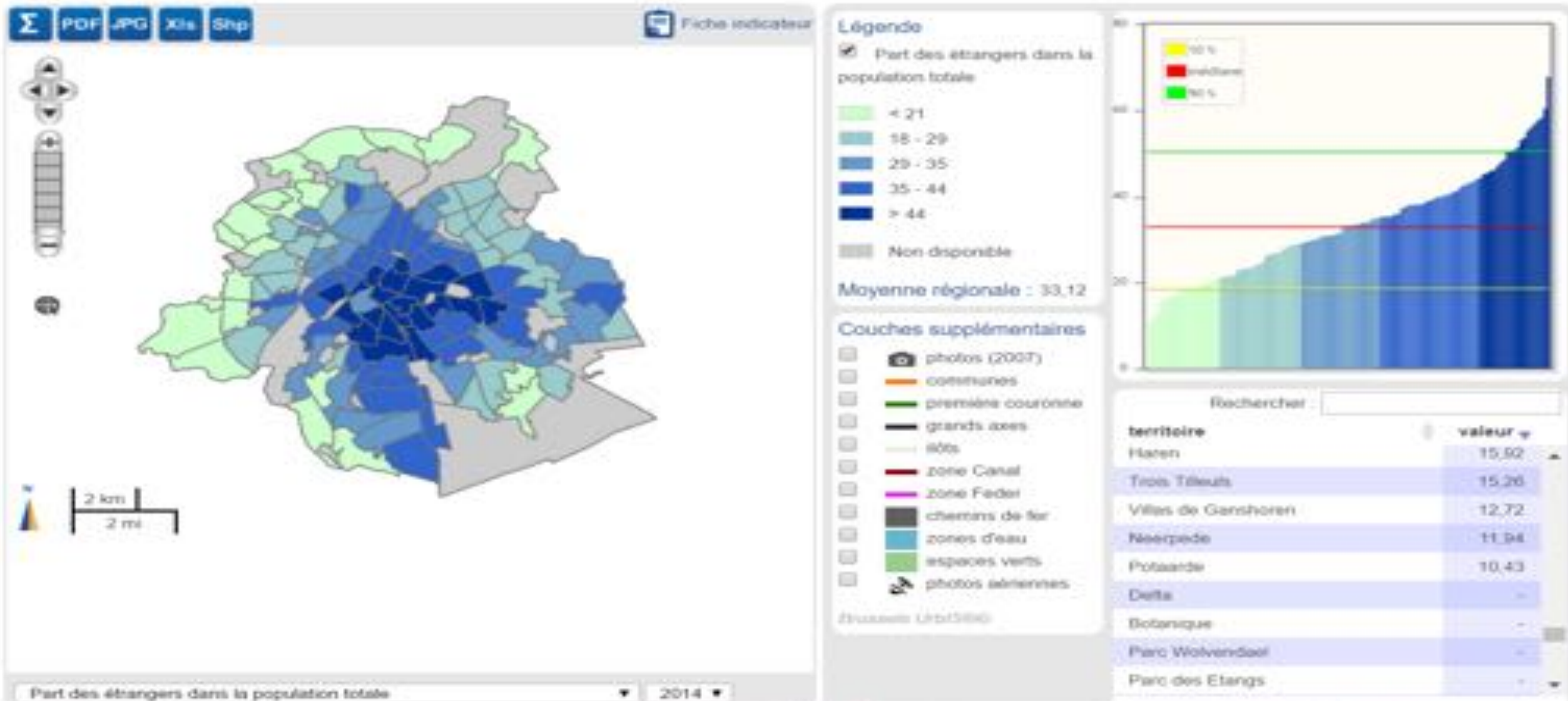

SUBSCRIBE
TO OUR ONLY
MONTHLY
MAGAZINE

Recent articles

On 6, 2019

Belgians in favour of raising speed limit on motorways

According to a survey of more than 1,000 Belgians by mobility organisation Young, 90% of...

115.178 inwoners in Anderlecht.
 36.396 personen is vreemdeling, en heeft niet de Belgische nationaliteit.
 Volgens "herkomst" liggen de cijfers veel hoger.

Beleidscontext van taalhomogeniteit

Brussel als taalgeoriënteerde regio

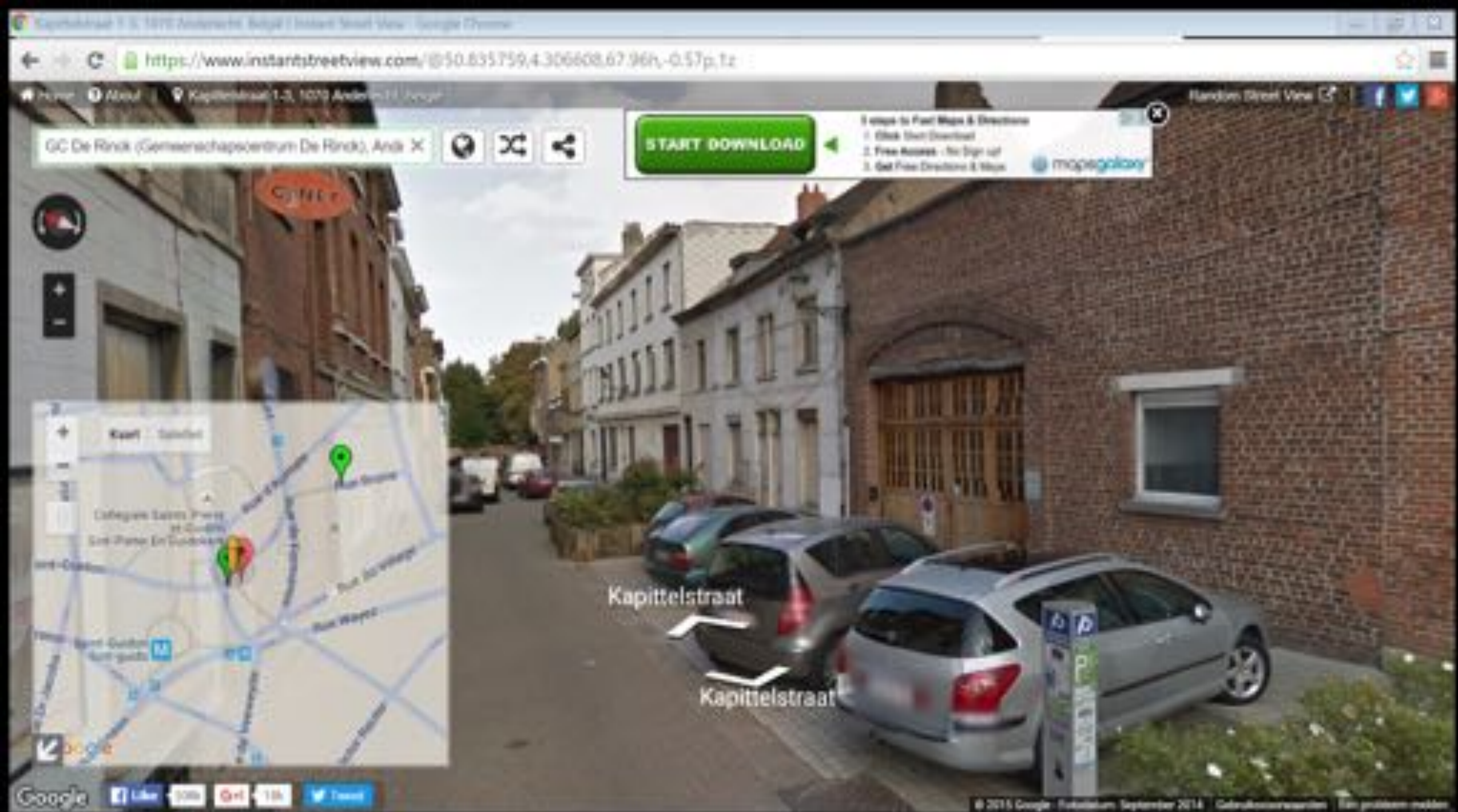
```
graph TD; A[Brussel als taalgeoriënteerde regio] --> B(VGC); A --> C(Wallonie-Bruxelles Federation)
```

VGC

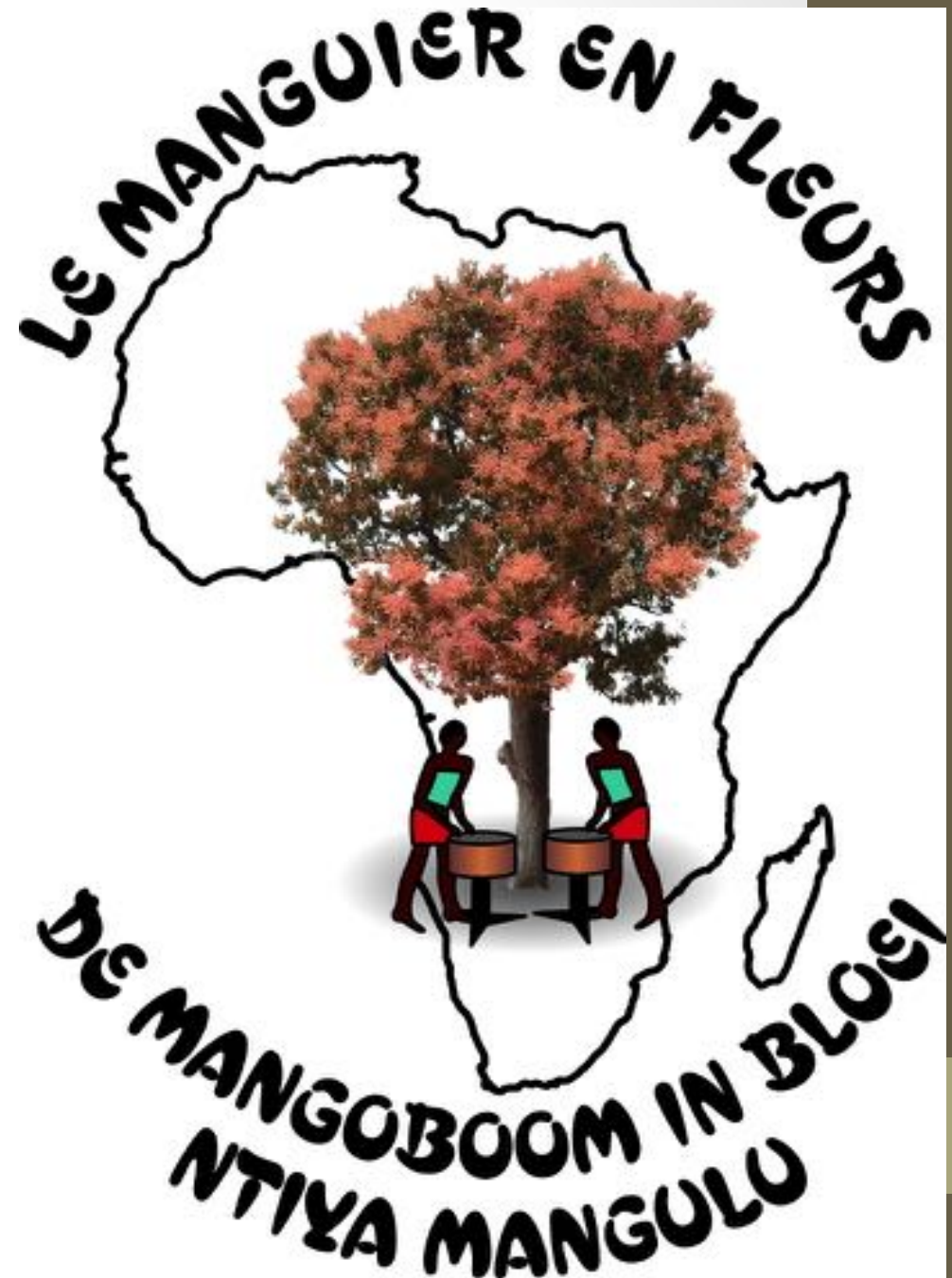
Wallonie-
Bruxelles
Federation

*“Brussels suffers from the lack of an integrated vision. The division of cultural powers between the **French-speaking and Flemish communities** has led to a certain organization and institutionalization of culture in Brussels that can only be called “communitaristic”, i.e., drawn along linguistic and cultural community lines.”*
(Corijn, Genard, ea, 2009)

2. De Mangoboom in Bloei

- De Mangoboom in Bloei uit tot de superdiverse organisatie die ze vandaag is.
- Bedienen veel nationaliteiten: betekent ook **een veelheid aan burgerschapsstatuten**: mensen met papieren in kwetsbare posities, net geregulariseerde burgers, mensen zonder papieren of in precaire papieren.
- De organisatie wordt bestuurd door **vrijwillige professionals**.
- In 1998 erkend als een Vereniging Zonder Winst (VZW). Ze heeft, zoals wel meer Brusselse organisaties, een Franstalige en een Nederlandstalige vleugel.

Kernpraktijken van de Mangoboombloom in Bloei

- De officiële doelstelling van de organisatie is om **het samenleven in de superdiverse stad te bevorderen**.
 - Opzetten van interculturele projecten en praktijken
 - Taalklassen gericht op taalverwerving .
 - Er worden ook huiswerkklassjes georganiseerd.
 - Interculturele sociaal-culturele activiteiten gericht op ontmoeting tussen participanten.
 - Etnisch-cultureel gerichte activiteiten voor de groep van Congolese ouderen
 - Een derde pijler ontwikkelingsproject in Kinshasa waarbij er microkredietprojecten worden opgezet in de rurale gebieden.

Identiteit van de plaats

- De organisatie biedt in de eerste plaats **“een plaats” waar mensen terecht kunnen** om elkaar te ontmoeten, om te leren, en om hun noden te lenigen.
- Veel mensen komen naar de Mangoboom omdat het dichtbij is. Dan gaat het vooral om mensen die zich in Anderlecht hebben gevestigd.
- **De organisatie is verstrengeld in een globale cartografie.** Deelnemers vinden de weg naar de organisatie via “bouche à l’oreille” of mond aan mond-reclame.
- De Mangoboom in Bloei is ‘een plaats van engagement’, waar men in nabijheid, een ander superdivers ‘Wij’ produceert.

“De Mangoboom in Bloei, dat is een ruimte die pluralistisch is, niet-confessioneel te herleiden tot 1 groep, en divers: een politieke en sociale ruimte waar elkeen zijn plaats vindt. Het is gedeelde noemer van ons allen.” (Interview, Angélique, De Mangoboom)

3. Integratie-Transformatie

Integratie-transformatie: Doorbreken van de gevestigde orde(s):

- De Mangoboom is een organisatie die inzet op “integratie” in een radicaal andere praktijk van “een Superdivers Wij”:
 1. Meertaligheid
 2. Een andere zorg in nabijheid
 3. Andere blik op “integratie” vanuit de leefwereld
 4. Een andere politieke gemeenschap
- De orde wordt doorbroken (**transformatie**) voorbij de plaats van de organisatie op enkele vlakken

1. Confrontatie met beleid rond (meer)taligheid

- **Doorbreken van de taalhiërarchie** en de daaraan verbonden gemeenschapsideologie die leeft binnen beleidskringen
- **Andere taalbenadering- onderhandelbaarheid**
 - Meertaligheid wordt uitgangspunt vs. de regionale homogene taalbenadering (FR/NL). Taal is niet de voorwaarde en essentie van de gemeenschap zelf.
 - Taal is een instrument om aan interculturele communicatie te doen en superdiverse gemeenschap op te bouwen.

De organisatie verloor de middelen voor Nederlandstalige lessen. De Franstalige klassen gaan nog door met middelen van Wallonie-Brux regionale regering.

1. Confrontatie met beleid rond (meer)taligheid

Meertaligheid als voorwaarde voor andere
gemeenschapvorming:

“We zijn hier, met jou, en jou, en jou (wijst mensen aan). En we zijn van overal andere plaatsen op de wereld. We zijn daarom het begin van een betere wereld, een wereld die al bestaat, maar die niet gehoord en gezien wordt. Elke dag dat we samenzijn, doorbreken we dat. Ga samenzitten, praat met elkaar, en vind elkaar.” (Coördinator Mangoboom, op “Eerlijk Ontbijt”-activiteit, februari 2016).

1. Confrontatie met beleid rond (meer)taligheid

*“Soms worden we benaderd door autoriteiten omdat we taallessen geven en vanwege onze educatieve praktijken, maar we leren niet zomaar taal aan mensen. (...) Mensen komen hier **om informatie met elkaar te delen, om mensen te leren kennen, en actief te worden in netwerken mét andere mensen waarmee ze zaken kunnen delen.** Op die manier kunnen ze elkaar steunen en hun weg vinden in het leven.”*

(Interview met vrijwillige professional van de Mangoboom in Bloei, 18 juni 2015, door Pascal Debruyne)

2. Confrontatie met systeem van mainstream hulpverlening

Uitbouw van een alternatieve zorgaanpak op basis van enkele principes:

- Basisdienstverlening
- Erkenning van cliënten/participanten & leefwereldbenadering (nabijheid).
- Integrale aanpak

Confrontatie tussen deze aanpak en mainstream aanpak op de Voorportalen: leerplatformen met zelforganisaties en mainstream hulpverlening, waar men van elkaar leert.

2. Confrontatie met systeem van mainstream hulpverlening

“Er is gewoon geen tijd. Geen enkele. Ik was ooit bij een sociaal assistente. Je moet daar niet teveel gaan improviseren of je verhaal doen. De klok staat meteen aan, je strest omdat je niet veel tijd hebt. En wat er meest ontbreekt, is dat men begrijpt dat tijd samenhangt met de kunst van het luisteren. Daardoor begrijpt men de vraag noch de complexiteit van onze achterban. Mocht er tijd zijn, dan zou er ruimte kunnen zijn voor de omgang met de noden die uit een superdiverse stad komen, van onze mensen.” (Interview met Angélique, Mangoboom)
(Leefwereldbenadering)

“Wat er mensen aanspreekt, en misschien is dat cliché, is dat ze erin slagen niet in hokjes te denken. Hun focus is “nood” en “antwoord”: hokjes doen er niet toe.” (B1) *“Omdat ze er mogen zijn. Zonder schrik voor vooroordelen or whatever.”* (B1) **(Integrale aanpak)**

3. Er is geen blauwdruk voor integratie

Integratie is ervoor zorgen dat nieuwkomers maatschappelijk een pad kunnen bewandelen dat start vanuit hun specifiek verhaal en vanuit hun specifieke leefwereld

“ L'intégration se fait d'une façon spontanée car, vu la diversité des communautés, nous privilégions la cohésion des groupes par le respect de la culture de chacun sans mettre en exergue une culture. (...) Nous pensons que l'intégration ne s'apprend pas mais se vit par les règles simples de bienséance. » (C1-2)

(4) Een andere politieke gemeenschap in superdiversiteit

Transformatie:

“Natuurlijk presenteren we zaken als een evolutie: van klassenstrijd, naar vrouwenstrijd, naar een strijd in superdiversiteit. Net omdat “dat” het kader is waarin een nieuwe vorm van burgerschap zich zal ontwikkelen. Dat is onze doelstelling.” (C1)

Subjectificatie:

“Burgerschap voor onze deelnemers, dat betekent, dat ze actor worden van hun eigen verhaal. Een verhaal dat ze met andere schrijven.” (vrijwillige professional, Mangoboom).

4. Voorbij de sociale cohesie & onschuldige ontmoeting

Voorbij sociale cohesie en onschuldige ontmoeting

Combinatie van ontmoeting & interdependentie

- Professionals zetten in op wederzijdse afhankelijkheid tussen deelnemers tijdens momenten van ontmoeting.
- Deelnemers kunnen voor allerlei redenen weinig beroep kunnen doen op de bestaande sociale dienstverlening. Ze zijn daarom aangewezen op gedeelde netwerken, die deel gaan uitmaken van de aankomstinfrastructuur.
- Vriendschapsnetwerken cruciaal: Op de vraag: *“And do you ever talk politics amongst each other?”* zeiden ze: *“No, we became friends and visit each other’s homes. We do things together and support each other. We leave out the politics of our home countries.”* (Veldnota’s, observaties en gesprekken met deelnemers tijdens “Eerlijk ontbijt”, februari 2016).

Voorbij sociale cohesie en onschuldige ontmoeting

Combinatie van ontmoeting & strijd

“In mijn ervaring, is er een geluk over het feit dat men elkaar vindt, en elkaar ontmoet. Ik weet dat er daar zo’n kritische sfeer over hangt: elkaar ontmoeten, convivialiteit organiseren, dat is geen échte politiek. Tja,...nee dus. De conviviale omgang, de ontmoeting is fundamenteel voor ons. In elke ontmoeting zit een strijd. Iemand die je met iemand anders vasthaakt. Er ontstaat discussie, onenigheid, en de meningen die tot uitkomsten leiden. Convivialiteit is niet “gewoon gewoon”, het zomaar zonder niks er zijn. Er is altijd “iets” wat ontstaat in relatie tot elkaar. Voor mij zijn de mensen die de ontmoeting verwerpen, mensen die niks van politiek kennen.”

5. Leerdynamieken in de Mangoboom

Leren:

gerichte interventies van professionals

- De organisatie heeft een leerdoel: de organisatie wil deelnemers socialiseren in superdiversiteit.
 - Tijdens sociaal-culturele activiteiten veeleer direct **socialiserende leerdynamieken opzetten en versterken.**
 - Mensen worden tijdens activiteiten 'over' diversiteit bijeen gebracht 'in' superdiversiteit, omwille van het (leren) omgaan met superdiversiteit.
 - De interactie tussen deelnemers, en dus verbindende dynamieken, is cruciaal.

Leerdynamieken in de Mangoboom

- Het streefdoel is een Superdivers Wij.
- Tijdens activiteiten leren deelnemers omgaan, denken en handelen binnen een superdiverse samenleving.
- Streefdoel van superdivers Wij blijft open: geen specifieke vastliggende inhoud en regels: open discussie daarover.
- Af en toe normerend optreden, om het streefdoel voorop te zetten, waar deelnemers dat niet altijd delen.

“Onze culturele vorming is geen praatbarak, tot gymnastiek, dat is geen bewegingsoefening. Het gaat fundamenteel om hoe je mensen met elkaar verbindt, samen doet denken, samen doet handelen,...” (C1)

Enkele vragen

- De Mangoboom zet heel sterk in op nabijheid. Van daaruit herdenkt ze veel mainstream praktijken zoals integratie of zorg. Integratie en zorg worden daarvoor meer op maat van gebruikers uitgewerkt. Hoe kunnen jullie dat gebruiken als troef op school of in jullie praktijk?
- De Mangoboom gaat voorbij sociale cohesie. Ontmoeting wordt gekoppeld aan andere bronnen van solidariteit zoals interdependentie (wederzijdse afhankelijkheid) en strijd. Hoe gebruiken jullie ontmoeting?
- De Mangoboom in bloei combineert het streven naar een superdiverse gemeenschap met heel veel openheid en ruimte voor de invulling daarvan? Wat kun je daarvan leren?